

ГАЛАС РОМАН ЄВГЕНОВИЧ

Багрій Маркіян

ЗЗСО Сокальський ліцей №1

Імені Олега Романіва

Луцик Наталія Корнилівна

ЗЗСО Сокальський ліцей №1

Імені Олега Романіва

Вчитель історії

Галас Роман Євгенович – учасник російсько-української війни, яка спалахнула взимку 2014 року і стала індикатором патріотичного духу населення України. Роман Євгенович – рідний брат моєї мами, мій дядько. Він загинув на сході України, боронячи Вітчизну від знахабнілого ворога. Його життя і подвиг спонукав мене до роздумів про осмислення героїчних кроків у безсмертя і про пам'ять, яка завжди з нами.

Своїми спогадами про дитинство Романа поділилася моя бабуся - Галас Олександра Луківна:

З самого раннього дитинства я спостерігали, що Роман був дуже уважною дитиною. Він ніколи не завдавав мені жодних прикросів і клопотів.

Коли Роману виповнилося всього три роки, він вже знав всі букви алфавіту і брався читати маленькі слова. У дитячий садок його віддали пізно - в 3,5 років, але, на жаль, він ходив дуже мало, тому що завжди хворів простудою, пізніше зовсім перестав ходити і сидів вдома з прабабусею.

Змалку Рома дуже любив книжки, віршики, казки, навіть оповідання. Коли він зі мною ходив по магазинах, то просив купити йому книжечку з віршиками. Знав багато коротких і довгих віршів напам'ять. Багато з них я пам'ятаю досі. У нього була феноменальна слухова пам'ять. Розумівся по годинникових стрілках і міг сказати точний час.

У міську бібліотеку Рома ходив приблизно з 5 років. Батьки не одразу дізналися, що він навчився читати. Одного разу мама його запитала, нащо він приносить книжки, на що він відповів, що читає їх. Мама була спантеличена, адже думала, що батько йому вже прочитав цю книгу та він вивчив напам'ять. Вона йому сказала зачитати і він впевнено, без сумніву почав читати.

Завжди був допитливим та розсудливим. Дуже часто досліджував, як працюють різні механізми, електричні прилади і природу, яку він дуже любив.

Майже весь вільний час він вкладав у своє хоббі - читання книг. Він читав дуже багато, цілими томами. Перечитав усі книги, що були вдома. Він віддавав перевагу читанню. Сестра з друзями неодноразово пробували його витягнути на прогулянку, проте книжки були цікавіші.

Моя мама – Галас Лідія Євгенівна, рідна сестра Романа, розказувала, що брат був її опорою і добрим добрим, бо захищав, якщо її хтось образив. Любив розповідати їй про свої спостереження або поділитися тим, що прочитав.

В школу пішов з вмінням читати, писати, добре рахувати та знав таблицю множення до 5. Навчався у Сокальській загальноосвітній школі №1 (тепер - ліцей імені Олега Романіва). У школі навчання давалось дуже легко. В 3 чи 4 класі він вже читав різні частини романів «Тома Соєра». У шкільні роки у бібліотеку завжди ходив з рюкзаком, тому що брав багато книжок.

Кожного літа на всі канікули він з сестрою їздив у село Шабельні, що біля Рави-Руської, до бабусі з дідусем. Там нудно не було, він там пас корів, доглядав за домашніми тваринами, яких у бабусі з дідусем було чимало: свині, кури, гуси, качки, індики... Любив ходити до лісу, адже жили зразу біля нього, та збирати там гриби та чорниці. Щонеділі і щосвята відвідував богослужіння у костелі Святого Йосифа, а в 1990 році проходив з іншими дітьми катехизацію до Першого Святого Причастя й Сповіді, яку проводив отець Базилій Павелко і сестра-монахиня Марія Косінська. Саме на тих уроках він досконало вивчив польську мову, адже уроки були польською.

Вперше відвідав Польщу у 1990 році з групою дітей з вищесказаного костелу. Побував на оздоровчому таборі у різних містах Польщі: Ченстохова, Закопане, Мушина, Нови Сонч та Стари Сонч. Рівень польської мови був настільки високим, що коли він розмовляв з поляками, то вони навіть не могли здогадатись, що розмовляють не з своїм співвітчизником, а українцем.

Під час навчання в школі не було і дня, щоб він пішов з невідповідними уроками. Завдяки начитаності прекрасно писав твори. Дуже добре знав математичні науки, такі як: алгебру, геометрію та фізику. Одного разу на уроці була важка задача з фізики, яку інші учні ніяк не могли розібрати. Вчителька викликає учнів підставляти формули, списали всю дошку, а Роман сидів і читав. Педагог помітила це і спитала: «Чому ти займаєшся сторонніми справами? Що тобі, не цікаво?». На що Роман сказав, що вже розв'язав задачу. Викладач сказала, аби учень приніс їй зошит, вона подивилась і сказала: «В принципі правильно», а він відповів: «То у вас все в принципі правильно, навіщо будувати залізний фундамент під дерев'яним парканом».

На канікулах, невідомо в якому класі, Роман приймав участь у олімпіаді, у математичній школі; а той, хто здасть екзамен, міг йти вчитись у Київ у математичну школу. Але мати не впустила в таку далеку дорогу хлопця.

У школі він ніколи ні з ким не сварився і не конфліктував, не був учасником бійки серед хлопців - уникав таких розваг, тому що мав інші захоплення. Він не пропустив жодного заняття, списувати завдання однокласникам давав.

Мій дідусь, Галас Євген Степанович, згадував:

Роман також був уважним. Читаючи одну з книжок, він знайшов опечатку і знав, що там мав бути інший розділовий знак або цифра (на жаль, я точно не пам'ятаю).

Його улюбленими іграшками були конструктор, машинки, книги та іноді ліпив щось з пластиліну. Є історія, що з рогів оленя відрізав кусочок приблизно 4-5 сантиметрів і зробив з нього скульптуру хлопчика. Колекціонував марки та монети. Кишенькові гроші ділив по своїй системі, яку тільки він розумів. Більшість грошей зберігав, але певну частину витрачав на марки.

Закінчив школу у 1993 році із золотою медаллю. Брав участь у багатьох предметних олімпіадах: потрапляв у першу десятку призерів з інформатики, а з французької мови та географії був «срібним» призером області, проте, у 1993 році, через фінансові проблеми в країні, олімпіади з французької не проводили, через що Рома зацікавився географією.

Вступив у Львівський університет імені Івана Франка за допомогою співбесіди на географічний факультет. Перший етап - це була усна співбесіда, наступний - письмова. Роман успішно склав дві співбесіди і таким чином поступив в університет, який успішно закінчив у 1998 році.

На одній з молодіжних студентських вечірок знайшов свою майбутню дружину - Ірину Омельчук. Через деякий час, у 1998 році молодята взяли шлюб, після чого Роман переїхав у Млинів. Там Роман спочатку займався підприємницькою діяльністю, а з 2007 року працював на Луцькому заводі «Кромберг енд Шуберт». У 2001 році у подружжя народилася дівчинка - Майя. На сьогодні вона навчається в одному з вишів у столиці України та одного з вишів Польщі. Вона любить згадувати про спортивні змагання «Тато, мама і я - спортивна сім'я», де незмінним учасником був її любий татусь.

Коли розпочалися бойові дії на сході України, то Романа тричі намагалися мобілізувати в армію, однак через сімейні обставини та ваду слуху він залишався вдома. Щоправда, вчетверте повістку вручили у незвичний спосіб: при виході з маршрутки, якою повернувся з Луцька після робочої зміни. Як пояснили Роману люди в погонах, така дивна процедура вручення повістки була зумовлена тим,

що він начебто збирається виїхати за кордон. Хоча без перебільшення, це було не що інше, як вигадка.

Згодом Ірина Миколаївна апелювала до військовиків: мовляв, на яких підставах мобілізували чоловіка, адже він доглядав безпомічну маму-тещу. У відповідь пояснення, що це слід було належним чином оформити. Як пояснила Ірина Миколаївна, невже вони не розуміли: в такому разі чоловік одержував би лише 16 гривень по догляду за інвалідом I групи. Але питання, як утримувати сім'ю - нікого не цікавило. У разі, якби Роман виготовив такі документи, то зі стовідсотковою впевненістю можна стверджувати: такий крок сприйняли б за «відкошування» від мобілізації.

Мобілізований 2 лютого 2015 року у селище Зайцеве Артемівського (тепер - Бахмутівського) району Донецької області, де займав посаду командира взводу 16-го окремого мотопіхотного батальйону 58-ї окремої мотопіхотної бригади. Позивний - «Даллас».

Якось зателефонував дружині і повідомив, що після демобілізації укладе контракт, бо сподобалося на Луганщині. Щоправда, до пори до часу. За словами Ірини Миколаївни, якось Роман поінформував заступника командира батальйону, щоб придивився одного з офіцерів та кількох бійців, яких запідозрив у потуранні контрабандистам. За дивним збігом обставин саме після цього Романа Галаса оперативно перевели на Донеччину.

Якщо на попередньому місці служби мав справу з картографією, то в донецькому Артемівську у коло службових обов'язків входило чергування на взводних опорних пунктах. Там зіткнувся з так званими «аватарами» - вояками, які безпробудно пиячили. Заступник командира батальйону з правової роботи бачив той п'яний безлад, але спромагався хіба що, на штрафи пиякам і заодно - взводному. Не забарилося з'ясування стосунків: під час одного такого «непорозуміння» із підлеглими старший лейтенант одержав перелом руки, але в госпіталі не лікувався: йому наклали пов'язку і на два тижні відсторонили від роботи. До речі, документи про перелом руки дружина випадково знайшла в одязі чоловіка вже після його смерті.

Трагічно загинув 8 серпня 2015 року в районі селища Зайцеве. Похований у м. Сокаль Львівської області. Я пам'ятаю той день, коли нам сповістили лиху вістку. Це був сонячний день на озері Світязь, куди поїхала моя сім'я та батьки матері. Ми тільки прийшли та розстелили плед, коли задзвонив телефон - це була моя хресна - Ірина Галас. Вона щось говорила бабусі, а та почала плакати. Крізь сльози вона розповіла і нам що сталось. Ми негайно зібрали речі та поїхали додому.

11 серпня 2015 року труну з тілом Романа привезли у Млинів. У Свято-Михайлівському храмі відбулося прощання з Героєм. Того ж дня о 15 годині його

зустрічали у Сокалі на Львівщині. Жалобна процесія пройшла до пам'ятника Тарасові Шевченку, потім до будинку по вулиці Григоренка, де живуть батьки Романа, до Сокальської гімназії, церкви Святих апостолів Петра і Павла, де відправили панахиду.

Поховали Романа Галаса на новому цвинтарі поряд із двома іншими сокальськими героями, які полягли у зоні АТО: Віктором Сиваком та Романом Лагном.

У зв'язку із загибеллю військовослужбовця, розпорядженням голови Сокальської райдержадміністрації Олега Кожушка 11 серпня у Сокалівському районі оголосили День жалоби за загиблим.

На будівлях міста приспустили Державний Прапор України із траурною стрічкою та відмовились від гучних заходів.

Присвоєно звання «Почесний громадянин м. Сокаля» (30.09.2015 року), «Почесний громадянин Млинівщини» (29.07.2016 року).

Нагороджений (посмертно):

- відзнаками «За оборону рідної держави», «За службу державі»;
- медаллю УПЦ КП «За жертвність і любов до України»;
- хрестом УАПЦ «За заслуги» I ступеня.

На честь Героя на будівлі школи в місті Сокаль, де він навчався, встановлено меморіальну дошку.

22 грудня 2016 року, відповідно до рішення Млинівської селищної ради №409, провулок Терешкової в Млинові перейменовано на провулок Романа Галаса.

Список джерел:

- Віталій Тарасюк За Україну полягли. – Млинів-2020. – с 130-147;
- Спогади родини Романа: мами, батька та сестри.

Додатки:

Меморіальна дошка пам'яті в Сокальському ліцеї №1 імені Олега Романіва

Одруження Романа з Ірою

Донька Майя з батьком

Роман з дружиною

При виконанні військового обов'язку

При виконанні військового обов'язку